

PREMIUM

Komt de otter naar de Biesbosch? © Marcel Otterspeer/Shutterstock, Fotomontage: AD

De otter is bezig aan een opmars, bereikt hij dit jaar ein-de-lijk de Biesbosch?

Is 2021 het jaar dat de otter ein-de-lijk zijn opwachting maakt in de Biesbosch? Het dier is bezig met een opmars in Nederland en wordt door bezoekers steeds vaker gespot, maar hard bewijs ontbreekt nog. „Zonder de otter is de Biesbosch eigenlijk niet compleet.”

Chantal Blommers 09-01-21, 10:08

-
-
-

Bij Staatsbosbeheer komen geregeld meldingen binnen. „Nee, het was écht geen bever, ik weet zeker dat het een otter was”, zeggen bezoekers dan volgens boswachter Thomas van der Es. Maar helaas, keihard bewijs dat het dier daadwerkelijk in de Biesbosch leeft, woont en paart, is er niet. Nog niet. Waar we dat

aan zouden kunnen zien? Otterpoep, bijvoorbeeld onder bruggen. En het dier laat een nogal opmerkelijke geur achter. Een beetje vissig, zegt Van der Es. „Om zijn territorium af te bakenen.” Ook die is nog nooit in deze omgeving gevonden.

Toch is het een kwestie van tijd voor het dier ook in de Biesbosch te bewonderen is, denkt de boswachter. Vorig jaar werd een otter doodgereden bij Lage Zwaluwe. Treurig, maar het zegt iets over tot waar de otter nu in Nederland is 'opgerukt'. Reden voor de Natuur- en Vogelwacht om naar het dier uit te kijken. Volgens Rob Haan, ottercoördinator, kan hij vandaag of morgen al in deze regio aankomen.

Het is een oer-Hollands dier, dat thuis hoort in de Biesbosch

Thomas van der Es

Bij Staatsbosbeheer worden daarom routes gemaakt, die vrijwilligers met grote regelmaat aflopen, op zoek naar ottersporen. „Op die manier hopen we dat als de otter hier is, we er snel bewijs van zullen hebben.” Doordat de Biesbosch een waterrijk gebied is, worden eventuele sporen snel uitgewist. „Het is dus zaak om er dan snel bij te zijn”, zegt Van der Es.

Verdwenen in Nederland

De otter behoort tot de familie van de marterachtigen. Hij leeft volgens de zoogdierenvereniging 'in oeverzones met voldoende dekking en rust'. Ooit kwam het dier zoveel voor in de Biesbosch dat er zelfs op werd gejaagd. In de jaren 80 was de otter in Nederland uitgestorven. In 2002 werd begonnen met een 'herintroductie' van de soort. Er werden verschillende koppels uitgezet in de Weerribben.

Een otter eet een visje. © Shutterstock

Sindsdien verspreidde het dier zich richting Noordwest-Overijssel, Friesland, Gelderland en langs de Overijsselse Vecht. „Ze zijn ook al gezien in de omgeving van Den Bosch en Waspik”, zegt Van der Es. „Zo denderen ze door, hopelijk richting de Biesbosch.” De boswachter houdt het nauwlettend in de gaten. „Het is een langgekoesterde droom om de otter hier weer te mogen verwelkomen.”

Tekst gaat verder onder de kaart.

Otters in Nederland, hier zitten ze. © AD

Jonge otters blijven ongeveer één seizoen bij hun ouders. Daarna moeten ze op zoek naar een eigen territorium zodat de ouders zich kunnen voorbereiden op een volgende worp. Het mobiele dier, dat grote afstanden kan afleggen, gaat dan al zwerfend op zoek naar een nieuw leefgebied. Ze verplaatsen zich over land en door het water.

Faunapassages

Een paar dingen zijn belangrijk om de otter daadwerkelijk in de Biesbosch te krijgen, denkt Van der Es. „Natuur moet met elkaar verbonden zijn zodat de otter makkelijk van de ene naar de andere plek kan komen. Het is nu nog een uitdaging om de Biesbosch te bereiken, de otter moet veel wegen over voor hij in het natuurgebied komt. Dat is nu onze grootste zorg. Door middel van faunapassages, waar we voor een veilige tunnel voor dieren maken, kunnen we de otter een handje helpen.”

Haan vreest dat dit nog niet genoeg is om het dier daadwerkelijk te verleiden zich in de Biesbosch te vestigen. Wat hem betreft worden er otters hier uitgezet, net als ruim dertig jaar geleden met de bever gebeurde. „Als het dier hier op eigen kracht moet komen, wordt het lastig. Jaarlijks wordt ruim een derde van de otter-populatie doodgereden in ons verkeer. Gelukkig is de jaarlijkse aanwas net iets groter, waardoor de soort per saldo toch vooruitgaat. Maar de verspreiding naar andere gebieden verloopt zeer langzaam.”

Boswachter Thomas van der Es. © Cor de Kock

De route naar de Biesbosch toe, kan dus nog een struikelpunt vormen. Het natuurgebied zelf heeft al flinke stappen gezet om een geschikt leefgebied te zijn.

„De waterkwaliteit is voor otters heel belangrijk omdat zij veel in het water leven en vissen eten. Daarin zijn al flinke stappen gezet in de Biesbosch”, zegt Van der Es.

Vissen en schaaldieren

Als de otter hier dan eenmaal is, zal hij zich goed vermaken, denkt Haan. „De Biesbosch herbergt inmiddels zo’n 10.000 hectare uitermate geschikt leefgebied voor een flinke populatie otters. Hier is voedsel in overvloed en er zijn legio mogelijkheden om verblijfplaatsen tussen stronken en in de holtes in oevers te maken.”

Beeld uit documentaire: De otter, een legende keert terug. © EO

Maar de otter is ook van waarde voor het gebied. „Hij hoort thuis in het ecosysteem van de Biesbosch en wordt node gemist. Hoe eerder hij terugkomt, hoe beter”, zegt Haan. Van der Es: „Het is een oer-Hollands dier, dat altijd in de Biesbosch voorkwam. Het plaatje is nu niet compleet.”

Extreem schuw

Overigens, als het dier zich uiteindelijk in de Biesbosch vestigt, is het maar de vraag wanneer hij zich daadwerkelijk laat zien. „Hij is nog schuwer dan de bever, maar vooral onvoorspelbaarder”, zegt Van der Es. „Beveren hebben burchten, maar de otter is veel mobieler en vaak onderweg. Hij is atletisch en begeeft zich in een groter gebied. Om hem te spotten, wordt dus wel een uitdaging.”

Het jaar van de otter

De Zoogdiervereniging heeft 2021 uitgeroepen tot hét jaar van de otter. Het dier is volgens de club ‘een succesverhaal van wetlands en waterkwaliteit in Nederland’. De vereniging schat dat er inmiddels zo’n 450 otters in Nederland leven. De belangrijkste doodsoorzaak van otters is het verkeer. In 2019 werden 150 dode otters gevonden. Daarvan was minstens 85 procent een verkeersslachtoffer. De Zoogdierenvereniging

pleit, net als boswachter Van der Es van de Biesbosch, voor veilige passages onder wegen door die otters kunnen gebruiken om van het ene natuurgebied naar het andere te komen.

De otter. © Shutterstock